

EVROPSKÝ

# SENIOR

19

20.12.2005

Společnost pro Evropu, Pod Parukářkou 8 - 130 00 Praha 3

www.rscr.cz

DrJermar@aol.com

Redakce:

ROZMNOŽUJTE NAŠE INFORMACE XEROXEM

## Jsou čas peníze ?

Každý z nás přišel na svět s více než půlmiliónovým kapitálem na svět. V průměru totiž každý z nás při svém narození dostal k dispozici přes půl miliónu hodin pro svůj život.

Ted' nám z tohoto kapitálu už tak mnoho nezbyvá. Musíme s ním tedy hospodařit dobře. Nesmíme plýtvat ani s minutou. Je dost na tom, že nás o mnohou hodinu připraví přirozené potíže, jež se stáří souvisejí: větší únava, nemoci, nevolnosti a třeba i starosti o peníze.

Rozhodně se musíme zbavit jedné myšlenky, která mnohé z nás v mládí a středním věku mohla ovládat, vyjádřené anglosaským příslovím: Time is money - čas jsou peníze.

Nebyla to pravda ani tenkrát, když jsme byli mladí: Řešení osobních nebo rodinných finančních problémů v naší společnosti netkví jen v tom, co vyděláme. Výsledky naší práce nám dají k dispozici určitou částku, v našem věku tedy penzi. S touto částkou - penzí při dostatečné rozvaze a smyslu pro úspornost skutečně vyjdeme. V aktivním věku jako rodina a v důchodu jako dvojice nebo jako jedinec.

Je třeba jen přizpůsobit potřeby a styl našeho života částce, kterou měsíčně dostáváme. Třeba i tím, že opustíme svůj byt s vysokým nájemným v Praze a přestěhujeme se na venkov nebo do některého ústavu sociální péče.

V našem věku je třeba na peníze zapomenout, a využívat co nejhospodárněji zbytek toho půlmiliónového kapitálu, co nám život věnoval. Zapomenout musíme i na jiné starosti, třeba na ty s dětmi nebo vnoučaty. To už není naše záležitost, za to vše odpovídá mladá generace. A ta na naše rady nikdy mnoho nedala. Také s tím se smiřme.

Jen se svým zbylým kapitálem, s tím časem, jež nám zbývá, hospodařme dobře. Neměme ho, nepočítejme. Možná, že nám ho zbývá mnohem více, než si myslíme, a to i tehdy, jsme-li nemocní. Možná, že mnohem méně, a to i tehdy, jsme-li úplně zdraví. Osud je nevyzpytatelný a připravuje četná překvapení, v tom dobrém i v tom zlém smyslu. Možná, že nás překvapí příjemně. A kdyby nás překvapil nepříjemně, tím spíše si nesmíme mučivými obavami ničit krásné chvíle před tímto posledním překvapením.

Zijme proto bez obav až do své smrti. Ta přijde stejně nečekaně, pro někoho příliš brzo, pro jiného příliš pozdě. Každopádně nám zbývá dost pěkných chvil. Využijme tedy čas co nejúčelněji: příjemnou činností či příjemnou nečinností. Dělejme jen to co nás baví a těší. To co nás i dříve naplňovalo uspokojením (snad to nebylo jen sledování bezduchých televizních pořadů). Přece existuje něco, co jsme vždycky chtěli dělat a nikdy jsme se k tomu nedostali.

Cílem života je možná jen život sám, ta cesta, kterou procházíme. Stoupali jsme po ní, dosáhli vrcholu, z něhož bylo vidět dobře na její začátek. Pak jsme začali sestupovat. Neohlížejte se však nadbytečně nazpět, a mysleme na zítřek a pozítří, ne však až na konec. Uvědomme si jen tu dobu, kdy jsme dosáhli vrcholu a zeptejme se sami sebe, zda jsme toho tenkrát vážili.

(red)

## Přesluhovat nebo jít do důchodu

Doba pojištění se započítává nejen před vznikem nároku na důchod, ale v případě přesluhování i po vzniku tohoto nároku. Pokud odejdete do důchodu při dosažení důchodového věku, započítává se vám 1,5 procenta výpočtového základu za každý rok pojištění. Pokud dále pracujete bez pobírání důchodu, započítává se vám ještě 1,5 procenta na každých 90 kalendářních dnů odpracovaných po dosažení důchodového věku.

Rozhodnete-li se pro předčasný odchod do důchodu, pak se výše výměru starobního důchodu snižuje, a to o 0,9 procenta za každých, a to i započatých, 90 kalendářních dnů předčasného odchodu do důchodu.

Řešíte-li tímto způsobem ztrátu zaměstnání, je jedinou možností navýšení této redukované penze práce na dohodu o provedení práce případně podnikání jako osoba samostatně výdělečně činná a to v rozsahu, který nezakládá účast na důchodovém pojištění.

Výše takového důchodu zůstává však trvale zkrácena. Zvyšuje se pouze při celoplošné valorizaci důchodů. Pobíráte-li zkrácenou penzi na základě předčasného odchodu do důchodu a dovršíte-li stanovený důchodový věk, můžete si začít vydělávat i v pracovním poměru a bez omezení výše výdělku.

Podklady ministerstva práce a sociálních věcí uvádějí, že průměrné starobní důchody se každoročně zvyšovaly, naposledy v lednu 2005 celkem o 5,7 procent. Valorizace důchodů zajišťuje, že relace průměrného starobního důchodu neklesne pod 40 procent průměrné mzdy.

Tisková mluvčí ministerstva práce a sociálních věcí uvedla v rozhovoru pro Sondy, týdeník ČNKOS pro sociální otázky, že schválená úprava důchodů naplňuje ustanovení úmluvy WTO – Mezinárodní organizace práce č. 128 o invalidních, starobních a pozůstalostních dávkách, kterou je Česká republika vázána. Tato úmluva požaduje, aby podíl výše nově přiznaného starobního důchodu a průměrné čisté mzdy kvalifikovaného

dělníka v roce, jenž předchází roku odchodu do důchodu, činil alespoň 45 procent.

Na navýšení důchodů v příštím roce bude potřeba více než 12 miliard Kč ze státního rozpočtu. Příjmy z pojistného na důchodové pojištění plně pokryjí tyto náklady, takže to nebude mít žádný zvláštní dopad na státní rozpočet..

Průměrná výše starobního důchodu vypláčeného v srpnu roku 2005 byla 7735 Kč. Starobní důchody se mají od ledna 2006 zvýšit průměrně o 380 Kč a jejich reálná hodnota, měřena podle spotřebního koše, přesáhne o 5,3 procenta hodnotu průměrných starobních důchodů v roce 1989. Přesáhnou tak v průměru 8000 Kč.

(podle týdeníku Sondy z 13.10.05)

## Vývoj Evropské unie

Patnáct let po skončení druhé světové války, 9. května 1950, zveřejnil francouzský ministr zahraničních věcí Robert Schumann plán zřízení Evropského společenství uhlí a oceli (montánní unie). Toto společenství zahájilo svou činnost podpisem smlouvy v Paříži jako společenství šesti států: Belgie, Francie, Holandska, Itálie, Lucemburska a Německa (**Pařížská smlouva**). V roce 1957 byly v Římě podepsány tak zvané **Římské smlouvy**. Jednou z nich bylo založeno Evropské hospodářské společenství (EHS) pro podporu hospodářského růstu a rozvoj společného trhu. Druhou smlouvou byla založena Evropská atomová společnost (EURATOM) pro podporu atomového výzkumu a dohled na bezpečnost atomových zařízení. Tyto tři smlouvy se staly základem sjednocovacího procesu evropských států.

Všech šest původních států Evropského hospodářského společenství zrušilo mezi sebou cla na dovoz průmyslových výrobků v roce 1968 a jedenapůl roku poté i cla pro zemědělské produkty. Pak zavedly jednotný celní sazebník pro obchodování se zeměmi mimo EHS.

V roce 1973 přijalo Společenství další tři členy: Dánsko, Irsko a Spojené království Velké Británie a Severního Irska, v roce 1981 pak Řecko. V roce 1986 přistoupilo Portugalsko a Španělsko, čímž se počet členů zvýšil na deset. V roce 1992 vznikl plán na zrušení státních hranic uvnitř Společenství s

cílem vytvořit vnitřní trh, volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu bez překážek.

Po roce 1989, po pádu komunismu, byla spolupráce se zeměmi střední a východní Evropy podporována další evropská integrace. V roce 1991 se představitelé členských států a předsedové vlád v Maastrichtu dohodli na prohloubení spolupráce, což vyjádřili přeměnou Společenství v Evropskou unii.

Tato tak zvaná **Maastrichtská smlouva** vstoupila po dvou letech v platnost ratifikací všemi tehdejšími členskými státy.

V roce 1995 se přijetím Finska, Rakouska a Švédska počet členů Evropské unie zvýšil na patnáct. V červenci roku 1997 předložila Evropská komise, jako vrcholný administrativní orgán Evropské Unie s monopolem v iniciativě zákonodárné činnosti, velice důležitý dokument. V tomto dokumentu, zvaném **Agenda 2000**, byly stanoveny hlavní směry rozvoje Evropské unie a její politika pro začátek nového tisíciletí. Tento dokument obsahoval také rozbor rozšíření Evropské unie o dalších třináct států a jeho finančních důsledků i stanovisko Komise k přijetí jednotlivých kandidátských zemí. Na tomto základě zahájila Evropská unie v roce 1998 jednání o členství s dalšími šesti kandidátskými zeměmi: s Českou republikou, Estonskem, Kypr, Maďarskem, Polskem a Slovinskem a později i se Slovenskem, Litvou a Lotyšskem.

Od 1. ledna 1999 přešlo jedenáct z patnácti členských zemí na společnou evropskou měnu – euro, jež mělo a má k původním národním měnám pevný kurs. Euro se stalo běžným platidlem v těchto jedenácti státech počet členů Evropské unie o rok později a pak tam původní národní měny ztratily platnost.

V květnu 1999 vstoupila v platnost **Amsterodamská smlouva**. Přinesla mimo jiné úzkou spolupráci při udělování azylu, postupu k uprchlíkům, boji proti zločinu, právní a vnitřní politice a hlavně zahraniční a bezpečnostní politice. Posílila také úlohu Evropského parlamentu. Na vrcholovém zasedání hlav států a předsedů vlád v **Nice** se v prosinci 2000 členské státy dohodly na reformách, které umožnily přijetí nových členů a daly podnět k zahájení činnosti Konventu pro reformu unie. Od února 2002 se v Bruselu scházel Konvent pro reformu Evropské unie. Výsledkem jeho plenárních zasedáních svých 105 členů z patnácti členských států a třinácti kandidátských zemí a na zasedáních

předsednictva byl také návrh ústavní smlouvy. a je rozhodujícím dokumentem, který formuluje hodnoty a politické cíle Evropské unie a stanoví které pravomoci by měly členské státy dobrovolně delegovat na instituce: Navrhuje tedy co orgány a instituce Evropské unie smějí či nesmějí. Otevírá cestu k hlubší evropské integraci. Stane se zákonným dokumentem poté, co bude ratifikována v každém z členských států, a to buď jednotlivými parlamenty nebo na základě referenda.

Česká republika spolu s dalšími kandidátským zeměmi vstoupila mezi státy Evropské unie v létě 2003, a to demokratickým rozhodnutím sedmdesáti sedmi procent občanů, kteří se zúčastnili referenda o vstupu do Evropské unie.

(Podklady EK)

## Vysoký tlak a jeho léčení

V Evropě je vysoký krevní tlak - hypertenze - nejběžnější nemocí a nejrozšířenějším rizikovým faktorem mozkové mrtvice. Neléčená hypertenze značně zkracuje život. Světová zdravotnická organizace WHO stanovila následující limit, jež platí bez rozdílu věku:

*140/90 mmHg je normální krevní tlak* (horní hodnota systolický tlak, dolní hodnota diastolický tlak).

Cílem léčby je normalizace krevního tlaku na tuto úroveň a to léky a zdravotními opatřeními. Vznik primární hypertenze (95% případů) podmiňují dědičné faktory, dále strava, zejména nadbytek kuchyňské soli, tuků a chlosterolu, obezita, stres či samostres a vlivy prostředí. Příčinou sekundární hypertenze (5% případů) jsou organické změny.

Dědičné faktory lze omezit prevencí, takže děti hypertenzních rodičů by měly omezit přísun kuchyňské soli, hlídat si váhu a kontrolovat krevní tlak.

Nadváha má na krevní tlak nejpodstatnější vliv. Poklesem tělesné váhy o 1 kg klesne diastolický i systolický tlak průměrně o 2 až 3 mmHg. Normální váha je proto: tělesná výška minus 100. Ideální váha je o 10% u mužů a o 15% u žen nižší.

Přímo úměrná souvislost mezi množstvím soli NaCl k potravě a výškou tlaku je vědecky potvrzena. V běžné stravě přijímáme trojnásobné množství soli denně, než potřebujeme. Sůl se u většiny hypertoniků nadměrně hromadí v těle. Zdraví lidé ji dokáží vylučovat. Soustavným omezením příjmu soli se snižuje krevní tlak a zlepšuje vnímání chuťových nervů. Člověku pak lépe chutnat a může lépe prožívat chuť koření. Na rozdíl od všeobecného názoru není jeho požívání není zdraví škodlivé.

Před účinkem soli NaCl chrání zvýšený příjem draslíku K, jež je obsažen v syrové zelenině, zejména v petrželi a česneku, ovoci, zejména sušených banánech, broskvích a meruňkách, semenech a ořechích, i luštěninách, zejména v bílých fazolích a sojových bobech. Krevní tlak snižují i určité minerály: vápník (mléko a tvaroh, netučné sýry), hořčík, zinek a selen. Hlavním zdrojem stopových prvků je pitná voda. Kadmium, olovo a thalium však způsobují vzestup krevního tlaku.

Vědecky je prokázána i přímá úměrnost obsahu tuků a chlolesterolu v krvi a výšky krevního tlaku. Živočišné tuky obsahují převážně nasycené mastné kyseliny a chlolesterol, jež zvyšují obsah tuků v krvi. Velmi vysokým obsahem tuku 75 až 99% se vyznačují máslo, sádlo, špek i majonéza. Kolem 25 až 35% tuku mají uzeniny, husa, sardinky, matjesy a úhoř, tvrdé a smetanové sýry.

Příjem chlolesterolu by měl být omezen na 300 mg denně. Nejvyšší obsah chlolesterolu mají slepičí játra (55%). 20 až 40% má máslo, vejce, brzlík, játra a ledvinky. Tvrdé a tučné sýry mají 3 až 7% chlolesterolu, mléko, netučný tvaroh a jogurty nejvýše 1,3%.

Pro hypertoniky jsou jako tuky vhodné rybí tuky a rostlinné oleje, používané k výrobě margarínů - vyjma kokosového a palmového tuku. Mají ochranný účinek pro cévy, neobsahují chlolesterol a jejich kyselina linolová snižuje obsah chlolesterolu v krvi. Mohou tedy dokonce krevní tlak snížit. Pro hypertoniky jsou jako potrava vhodné ryby, neboť mají

vysoký obsah jódu a vitamínu D. Měly by tedy v jejich výživě nahradit zejména tučné vepřové maso.

Pro výživu hypertoniků je důležitý i obsah vláknin v potravě. Vláknina je obsažena jen potravinách rostlinného původu: v obilovinách, zelenině, luštěninách a ovoci, semenech a ořechích. Chléb a pečivo obsahují 3 až 7% vláknin (bílý chléb málo a tmavý celozrnný nejvíce). Nejvíce vláknin obsahují luštěniny (11 až 19% - bílé fazole), lněné semínko, pšeničné a sojové klíčky (přes 40%), ale i sušené ovoce a pšeničné či žitné vločky a mák.

Požívání alkoholu zvyšuje krevní tlak nepřímo, svým negativním vlivem na stav cév. Alkohol si však zcela musí odříkávat jen obézní a těžcí hypertonici. Malé dávky mají dokonce i určité příznivé účinky. Přiměřená denní dávka pro muže odpovídá jen půllitru piva či čtvrtlitru vína, nejlépe červeného, nebo dvěma panákům. Ženy by si měli dopřát alkoholu o třetinu méně. Káva či čaj hypertonikům neškodí, zvyšuje tlak jen mírně a dočasně.

Kouření je však škodí komukoliv. Hypertonici by se mu měli rozhodně vyhnout. Nikotin poškozují totiž cévy a je rizikovým faktorem infarktu, kornatění cév a mozkové mrtvice. Riziko infarktu se u kuřáka s vysokým krevním tlakem několikanásobně zvyšuje.

Pro hypertoniky je velmi významné i zvládnutí stresu. To však dokáže jen málokdo. Je totiž třeba včas rozpoznat a přerušit myšlení, vyvolávající stres, vypořádat se s prožívanou situací při zachování vnitřního klidu nebo naopak emocionálním výbuchem (u choleriků) a docílit klidu a uvolnění. Tomuto uvolnění se lze naučit pomocí různých relaxačních technik či autogenního tréninku, vědomým dýcháním, jógou či meditací. Záleží však na výběru tělesných cvičení jógy, neboť při některých může docházet ke zvýšení krevního tlaku.

Tělesný pohyb, tedy sport a tělesná práce, mohou na vysoký tlak působit příznivě. Každý sport, z výjimkou golfu, však krevní tlak alespoň krátkodobě zvyšuje. Pro hypertoniky jsou vhodné vytrvalostní

sporty: turistika včetně lyžařské, plavání, jízda na kole, gymnastika, vodní sporty, jízda na koni. Nevhodné jsou sporty s velkým nasazením síly a velkými nároky na rychlost a nervy. Naprosto nevhodné sporty jsou potápění, surfování, vodní lyžování, seskoky s padákem, létání na rogalu, horolezectví. Pacienti, jež mají při v těchto sportech letité zkušenosti, jež omezují riziko a napětí, mohou po dohodě s lékařem případně i tyto sporty nadále provozovat. Podobně je to i s lyžaři na sjezdovkách, kteří jako hypertonici musí svou tížádnost po rychlosti držet na uzdě. Tělesná aktivita musí být provázena uvolněním a přiměřeným následným odpočinkem. Nahromaděná energie je pak odvedena, poklesne i krevní tlak a cévám i srdci se uvolní. Krevní tlak lze snížit tedy i bez medikamentů. Medikamenty však nelze opomíjet či vyřadit. Proto se vždy řiďte pokyny odborného lékaře. (liter)

## **První vánoční stromek u nás**

Ozdobený vánoční stromek instaloval v Čechách poprvé Karl Johann Liebich, ve své domácnosti v libeňském letohrádku Šilbach o vánocích roku 1812. Zvyk zdobit 24. prosince vánoční stromek a rozdávat pod ním dárky od Ježíška se poté rozšířil po celé naší zemi.

Karl Johann Liebich (1773 - 1822) se narodil v Mohuči. Koncem 18. století působil jako herec a režisér na různých divadlech tehdejších německých států. Pronikavých úspěchů dosáhl na scéně dvorního arcibiskupského divadla v Pasově. V roce 1798 jej, pětadvacetiletého, ředitel Nosticova divadla v Praze Domenico Guardasoni povolal na místo režiséra. Tam se Liebich osvědčil jako skvělý herecký pedagog. Zvýšil úroveň divadelních inscenací, zmodernizoval uměleckou úroveň hereckého projevu. Nosticovo divadlo, pozdější Stavovské, se stalo jeho vlivem přední divadelní scénou střední Evropě a centrem německého i českého dramatického umění.

Atmosféra mimořádné svobodomyslnosti za Josefa II sice umožnila již před tím, hrát české hry v divadlech V Kotcích a Boudě. Vlastenci seskupení kolem Karla Ignáce

Tháma se hráli na scéně Nosticova divadla přeloženou hru G. Stephanieho Odběhlec z lásky synovské a několik dalších představení již v roce 1785. Politická nálada po francouzské revoluci, za císařů Leopolda II. a Františka I., byla Čechům nepříznivá. Česky se hrálo jen v knihovně bývalého kláštera U hybernů a v Raymanovském domě na Malé Straně.

Karl Johann Liebich se intenzivně začlenil do živého českoněmeckého společenského života Prahy a v roce 1806 stal ředitelem Stavovského divadla. Již před tím se z jeho iniciativy a za jeho uměleckého vedení český divadelní život na scéně Stavovského divadla zkonsolidoval.

Stavovské divadlo bylo pak hlavní českou scénou po padesát let, až do postavení Prozatímního divadla roku 1862. Pod Liebichovým vedením vyrůstal na scéně tohoto divadla mezi jinými i Jan Nepomuk Štěpánek (1783-1844), nejvýznačnější český divadelník před Václavem Klimentem Klicperou a Josefem Kajetánem Tylem.

K. J. Liebich podporoval pražské dobročinné ústavy a byl českými příznivci familiárně zván papá. Stal se zakladatelem penzijního fondu při Stavovském divadle, do něhož : odevzdávali herci 2,5 procenta měsíčního platu. Tím získali nárok na dovolenou a na to, aby se jim při onemocnění 3 měsíce vyplácel celý plat - po další 3 měsíce polovina. Herci s nízkými platy dostávali léky bezplatně. Před dvěma stoletími využívali tak tito herci výhod sociální sítě, jež se v jiných odvětvích vyvinula až o sto let později. (mj)

## Hans Blix

Dr. Hans Blix se narodil v Uppsale roku 1928. Po studiích, jež zahrnuly i dvouletý pobyt na právnické fakultě v americké Columbii, pracoval pak dlouhá léta ve švédském státním aparátu. Stal se švédským ministrem zahraničních věcí a poté ředitelem IAEO, Mezinárodní organizace pro atomovou energii, tedy předchůdcem nositele letošní Nobelovy ceny míru, Mohammeda el-Baradeji.

Od ledna 2000 do března 2003 řídil pozorovací, ověřovací a inspekční komisi OSN UNMOVIC a její kontrolní činnost v Iráku. Loni vydal ve Spojených státech knihu s názvem *Disarming Iraq - Odzbrojení Iráku - své paměti z kritické doby před nedávnou válkou v Iráku.*

V této knize rozebírá obtíže, s jakými se setkávala činnost jeho komise, a to nejen v Iráku. Dává nahlédnout do situace, která vedla k útoku USA na Irák. Analyzuje záměry, jež sledovala americká vláda a motivy, které ji vedly k tomu, že uvrhla celý svět do vojenského dobrodružství, jehož důsledky byly a jsou dosud obtížně předvídatelné.

Ve své knize odpovídá na následující, nesmírně důležité otázky: Bylo možno zabránit této druhé válce v Iráku? Padlo rozhodnutí o zbavení Saddáma Huseina moci již před 11. zářím 2001, tedy před zákeřným útokem na World Trade Centre v New Yorku?

Tvrzení, že Irák tehdy vlastnil zbraně hromadného ničení označuje Blix jako základ chybných rozhodnutí. V Iráku bylo totiž 90 procent zbraní zničeno v roce 1991, po první válce. Brilantní analýzou iráckého konfliktu ukazuje Blix, jak byl před zraky celého světa zinscenován ohromný propagační manévr. Tvrzení o ohrožení světového míru Irákem nazývá ve své knize účelovou lží. Zdůrazňuje, že ani po válce nebyly v Iráku nalezeny žádné zbraně hromadného ničení, ač

domnělá existence těchto zbraní byla důvodem, proč Američané a jejich nečetní spojenci tuto válku zahájili proti vůli Rady bezpečnosti OSN.

Blix informuje o událostech za kulisami světové politiky: o svých jednáních s celou řadou světových politiků: s americkým prezidentem George W. Bushem, britským ministerským předsedou Tomy Blairem, francouzským prezidentem Jaques Chiracem, německým ministrem zahraničních věcí Joschkou Fischerem, dnešní americkou ministryní zahraničních věcí, Condolezzou Riceovou. A také s, tehdejšími americkým ministrem zahraničních věcí Colinem Powellem, jež se při povodňové katastrofě v New Orleansu veřejně omluvil za to, že ve své funkci klamal představitele OSN.

Na základě svého rozboru formuluje Hans Blix návrh, jak by podobné konflikty měly být řešeny v budoucnosti. Navrhuje model, na jehož základě by mělo být zabráněno rozšiřování zbrní hromadného ničení a znemožněno jejich využití.

Terorismus ohrožuje celý svět. V Iráku zabily nálože teroristů tisíce nevinných. Zabíjely i v celé řadě dalších měst, též v centru Londýna a Madridu. Před teroristickým útokem není jistá ani Praha - tam je chráněna zejména budova bývalého parlamentu u Národního musea, kterou česká vláda věnovala rádiu Svobodná Evropa. Paříž i jiná francouzská města byla navíc letos zasažena divokými vzpourami chudých přistěhovalců.

Terorismus je zločinnou odpovědí na sociální útisk, avšak má i národnostní a náboženské kořeny. Je nelidskou a nepochopitelnou zbraní fanatiků, kteří se skrývají za určité ideje a domnívají, že slouží spravedlnosti. Ve skutečnosti se mstí a tak nespravedlnost podporují. K posílení moslemského terorizmu došlo na konci sedmdesátých let tím, že se v Iránu po sociálních bouřích dostali k moci náboženští fundamentalisté, vedení ajjatoláhem Chomeiním.

(Podle knihy H. Blix: *Disarming Iraq*)